

Warszawa, 1 czerwca 2022 r.

MINISTER
Rodziny i Polityki Społecznej

DAS-II.055.1.2022.MD

Szanowna Pani,

w odpowiedzi na petycję z dnia 10 lutego 2022 r. w sprawie zmiany uchwały nr 191 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 (M.P. z 2021 r. poz. 10), która została pismem z dnia 7 marca 2022 r. przekazana na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach przez Biuro Komunikacji Społecznej Kancelarii Sejmu RP do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Program wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025 został ustanowiony uchwałą Nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021–2025 (M. P. z 2021 r. poz. 10).

Program ten jest kontynuacją programu wieloletniego „Senior+” na lata 2015–2020 i został opracowany w oparciu o dotychczasowe doświadczenia w zakresie współpracy z wojewodami oraz jednostkami samorządu terytorialnego.

W ramach dotychczasowej realizacji programu wieloletniego „Senior+” na lata 2015–2020, jednostki samorządu terytorialnego dzięki otrzymanemu wsparciu utworzyły do końca 2020 r. na terenie kraju 970 ośrodków wsparcia „Senior+”, w tym 308 Dziennych Domów „Senior+” i 662 Klubów „Senior+”, z czego ponad połowa placówek „Senior+” (51%) powstała na terenie gmin wiejskich (494).

Program Senior+ zakłada udzielanie wsparcia finansowego jednostkom samorządu terytorialnego w zakresie realizacji zadań własnych, polegających na prowadzeniu i zapewnieniu miejsc w ośrodkach wsparcia, określonych w art. 17 ust. 2 pkt 3, art. 19 pkt 11 oraz art. 21 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369).

Wsparcie finansowe dla jednostek samorządu jest realizowane na podstawie art. 115 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, co nie zmienia faktu, że przedmiotowe działania należą do kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, które w sposób zależny od potrzeb opracowują zakres działań dedykowanych dla osób starszych, zamieszkujących na ich terytorium.

Celem strategicznym Programu Senior+ jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym poprzez dofinansowanie rozbudowy infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym oraz zwiększenie liczby miejsc w ośrodkach wsparcia „Senior+”.

Celem operacyjnym Programu faktycznie jest zapewnienie wsparcia seniorom – osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60 lat i więcej – poprzez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywności, a także obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej – w zależności od lokalnych potrzeb.

W ramach Programu udostępniana jest seniorom infrastruktura pozwalająca na aktywne spędzanie wolnego czasu, a także zaktywizowanie i zaangażowanie seniorów w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego.

Działania z zakresu aktywizacji kierowane są do osób, które nie prowadzą aktywnego życia. Mają one przeciwdziałać izolacji i wykluczeniu społecznemu seniorów oraz pozwolić im utrzymać kontakty międzyludzkie.

Program „Senior+” na lata 2021-2025 realizuje także założenia „Polityki społecznej wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność”, która została przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 26 października 2018 r. (M.P. z 2018 r. poz. 1169).

W dokumencie tym zdiagnozowano, iż jednym z kluczowych elementów jakości i satysfakcji z życia seniorów jest szeroko rozumiana aktywność społeczna i zawodowa, istotna z punktu widzenia podnoszenia jakości życia osób starszych oraz przeciwdziałająca samotności i osamotnienia.

Z tego powodu jednym z priorytetów działań rekomendowanych do realizacji dla instytucji rządowych i samorządowych jest uczestnictwo w życiu społecznym i wspieranie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej i religijnej.

Zaangażowanie w życie społeczne jest jednym z niezbędnych elementów realizacji idei aktywnego i zdrowego starzenia się.

Aktywność społeczna ma szczególne znaczenie m.in. w momencie osiągnięcia wieku emerytalnego, a w konsekwencji zakończenia lub ograniczenia pracy zawodowej.

Wskazanie zatem jako beneficjentów Programu Senior+ osób starszych w wieku 60 i więcej lat nieaktywnych zawodowo jest działaniem celowym i wobec przytoczonych argumentów - zasadnym.

Dzięki temu pomoc oferowana w postaci usług dziennych realizowanych w ośrodkach wsparcia Senior+ trafia do najbardziej potrzebujących seniorów, których więzi społeczne np. na skutek zaprzestania aktywności zawodowej ulegają rozluźnieniu - przez co wzrasta ryzyko zagrożeniem alienacją oraz wykluczeniem społecznym.

Szczególnie istotna jest również kwestia realizacji Programu Senior+ na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z wyrażoną w przedmiotowej ustawie zasadą subsydiarności (pomocniczości) pomoc społeczna powinna być udzielana tylko wtedy, gdy osoba ubiegająca się o nią nie jest w stanie samodzielnie poradzić sobie z własną trudną sytuacją życiową przy wykorzystaniu swoich zasobów, a także uprawnień i możliwości.

Prawo do pomocy społecznej nie jest zatem bezwarunkowe. Pomoc społeczna ma bowiem służyć zaspokajaniu zgłoszonych potrzeb, a jedynie tych, które są niezbędne.

Wobec tego nie jest zasadne uznanie, że dla osoby aktywnej zawodowo niezbędna jest pomoc w zakresie określonym w Programie „Senior+”.

W zakresie przywołanego w petycji art. 32 Konstytucji RP trzeba zauważyć niesamoistność zastosowania prawa podmiotowego do równego traktowania.

Ponad to, zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego zasada równości jest powiązana każdorazowo z jednym ze szczegółowych praw lub wolności konstytucyjnych, stanowiąc niejako "tło" dla jej zastosowania.

Naruszenie zasady równości może być więc powoływane jedynie w połączeniu z naruszeniem innej wolności lub prawa – czego w przypadku Programu „Senior+” nie sposób się dopatrzeć.

Wynika to bowiem z charakteru równości jako prawa drugiego stopnia. Dodatkowo uprzejmie proszę wziąć pod uwagę, że chodzi tu o równe traktowanie grup/osób znajdujących się w analogiczne sytuacji - co wskazuje jednoznacznie, że zasada równości nie została naruszona.

Nakaz równości dotyczy tylko tych podmiotów, które są obdarzone określoną tzw. „cechą relewantną” (istotną) z punktu widzenia danej sfery stosunków prawnych.

Zasada równości praw jest stosowana sprawiedliwie wtedy, gdy zakłada równe traktowanie podmiotów takich samych pod względem relewantnej (istotnej) do treści danego uregulowania cechy, zaś dopuszcza odpowiednio odmienne traktowanie podmiotów, które pod względem takiej cechy są zróżnicowane.

Powszechnie w uregulowaniach prawnych podkreśla się konieczność uwzględniania zasady sprawiedliwości społecznej przy zastosowaniu zasady równości. Z tym, że „równość to także zasadność wybrania tego, a nie innego kryterium zróżnicowania podmiotów (adresatów) prawa”¹.

¹ J. Oniszczyk, Równość – najpierwsza z zasad, Warszawa 2004, s. 24

Mając na uwadze powyższe, określenie kręgu beneficjentów Programu „Senior+” do osób nieaktywnych zawodowo w wieku 60 lat i więcej - możemy uznać właśnie za relewantne, i jako takie nie naruszające zasady równego traktowania osób starszych znajdujących się w podobnej sytuacji.

W związku z powyższymi argumentami oraz przedstawionymi powyżej wyjaśnieniami postulowana w petycji zmiana uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 nie jest zasadna.

Z poważaniem,

z up. **MINISTER**
Stanisław Szwed
SEKRETARZ STANU